

SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY
ZA ROK 2023
ORAZ
WYKAZ POTRZEB ZWIĄZANYCH Z RALIZACJĄ ZADAŃ
W GMINIE WARKA
NA ROK 2024

Marzec 2024r.

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j.Dz.U. z 2024r. poz.177), który zobowiązuje Burmistrza do złożenia Radzie Gminy rocznego sprawozdania z realizacji zadań do dnia 31 marca każdego roku.

Określenie zadań własnych gminy

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym przez ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j.Dz.U. z 2024r. poz.177) spoczywa m. in. na jednostkach samorządu terytorialnego.

Art. 176 w/w ustawy określa zadania własne gminy dotyczące działań związanych z organizacją wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej na terenie gminy, do których należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny oraz kosztów ponoszonych przez rodziny wspierające,
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Gminny Program Wspierania Rodziny

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 został przyjęty do realizacji Uchwałą Rady Miejskiej w Warce Nr XXIX/204/20 z dnia 26 listopada 2020r. Celem programu jest poprawa jakości życia, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin, wzmacnianie ich potencjału rozwojowego. Integracja podmiotów stanowiących bezpośrednie otoczenie wychowawcze dziecka, wspieranie rodziców w wychowywaniu dzieci. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin, zapewnienie równego i sprawiedliwego dostępu do socjalnej, oświatowej i kulturalnej infrastruktury gminy, integracja działań instytucji wobec problemu przemocy w rodzinie, a także poprawa funkcjonowania kobiet w ciąży, w szczególności w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz rodzin z niepełnosprawnym dzieckiem.

W 2023r. realizowane były następujące szczegółowe cele Programu:

1. Poprawa jakości życia, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin, obejmuje wspieranie rodzin o niskim statusie materialnym, z niepełnosprawnością i problemami długotrwałego bezrobocia.

Realizatorem tego zadania był Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warce. Ogółem w 2023r. z pomocy społecznej skorzystało 138 rodzin. W rodzinach tych było 261 osób, co stanowi 1,4 % ogółu mieszkańców gminy (stan na 31.12.2023r. – 18 594).

Osobom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji życiowej udzielano pomocy w formie:

- zasiłki stałe – 61 osób,
- zasiłki celowe – 83 osoby,
- zasiłki okresowe – 23 osoby,
- pomoc materialna dla uczniów w formie stypendiów szkolnych – 20 osób
- zasiłek szkolny – 1 osoba

Osoby starsze, niepełnosprawne, potrzebujące pomocy w samodzielnej egzystencji, w celu umożliwienia im pobytu w środowisku lokalnym, obejmowane były pomocą w formie usług opiekuńczych. Tą formą pomocy objęto 16 osób (14 osób odpłatnie i 2 osoby nieodpłatnie), Liczba godzin świadczonych usług wyniosła 5685 w ciągu roku.

2. Wzmacnianie potencjału rozwojowego rodziny, wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo – wychowawczych, wzmacnianie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach.

W ramach świadczonej przez M-GOPS w Warce, pomocy dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze w 2023r. wsparciem asystenta rodziny objętych zostało 9 rodzin, w których wychowuje się 23 dzieci.

Całkowity koszt zatrudnienia asystenta rodziny wyniósł 18 953 zł. W ramach realizacji zadania publicznego „Program asystent rodziny” i umowy podpisanej z Wojewodą Mazowieckim otrzymaliśmy środki z Funduszu Pracy w kwocie – 4 605,16 zł.

Dane dotyczące rodzin:

Liczba rodzin	9
Ilość osób w rodzinach, w tym:	37
dorośltych	14
dzieci	23
Ilość osób z problemem alkoholowym	2
Liczba rodzin, w których prowadzona była procedura „Niebieskie Karty”	1
Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora	7
Liczba rodzin, które skorzystały z pomocy instytucji wspierających (poradnie pedagogiczne, psychologiczne itp.)	7
Liczba rodzin, która zrezygnowała ze współpracy z asystentem	0
Ilość rodzin, w których zakończono współpracę ze względu na osiągnięte cele	2

Rok 2023, podobnie jak rok poprzedni potwierdził niepokojący trend - u dzieci i młodzieży coraz częściej występują problemy psychiczne, zaburzenia zachowania i emocjonalne, wymagające wsparcia psychologa lub psychiatry i pracy terapeutycznej. Niestety problemy psychiczne dzieci i młodzieży stały się już sytuacją tak powszechną w społeczeństwie, że dostęp do specjalistycznej pomocy psychologicznej, psychiatrycznej czy terapeutycznej jest bardzo utrudniony. W takich sytuacjach wsparcie asystenta stało się istotną pomocą w pokonaniu kryzysu w rodzinie. W związku z narastającym problemem Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warce od sierpnia 2021r. uruchomił także Punkt poradnictwa świadczący dwa razy w miesiącu pomoc psychologa rodzinnego. W pierwszej

kolejności przyjmowane są dzieci i młodzież z rodzin dotkniętych i zagrożonych przemocą domową. W 2023r. pomocą terapeutyczną objętych zostało 14 dzieci.

Dla osiągnięcia lepszych efektów pomocy rodzinie nadal utrzymywana jest stała współpraca asystenta z pracownikami socjalnymi M-GOPS w Warce oraz placówkami dydaktycznymi na terenie Gminy Warka. Kontynuowana jest współpraca z pedagogami szkolnymi, psychologami oraz nauczycielami w celu uzyskania kompleksowej pomocy dla dzieci z rodzin, z którymi pracuje asystent rodziny. Prowadzona jest systematyczna współpraca z Sądem - Wydział Rodzinny i Opiekuńczy, kuratorami sądowymi i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Grójcu. Asystent rodziny sporządzał także okresowe oceny sytuacji rodzin biologicznych dzieci, które zostały umieszczone w pieczy zastępczej w celu rozeznania możliwości ich powrotu do rodziny biologicznej i brał udział w posiedzeniach dotyczących okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

W celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań przez asystenta rodziny niezbędne jest systematyczne podnoszenie kwalifikacji zawodowych, poprzez udział w szkoleniach i samokształcenie.

Dla podtrzymania efektów, które udało się wypracować, po zakończeniu współpracy z rodziną prowadzony jest dalszy monitoring jej funkcjonowania. Rodzina nie traci kontaktu z asystentem, który w razie konieczności służy pomocą w przewyciężaniu trudności.

Od 1 stycznia 2017 roku, w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” poszerzył się obszar działań asystenta poprzez przypisanie mu funkcji koordynatora kompleksowego wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano „ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu”. W 2023r. nie zgłosiła się po tę formę pomocy żadna rodzina oraz nikt nie skorzystał z jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Zgodnie z Programem „Za życiem”, w celu poprawienia jakości życia osób niepełnosprawnych i ich rodzin w 2023 roku Gmina Warka realizowała Program „Opieka

wytchnieniowa” – edycja 2023, który ma na celu wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi. Program przewiduje odciążenie opiekunów przez 240 godzin rocznie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki. Zapewnia opiekunom czas na odpoczynek, regenerację i załatwienie swoich spraw. W 2023r. usługa opieki wytchnieniowej świadczona była przez 10 opiekunów, którzy przepracowali ogółem 3 480 godzin dla rodzin osób dorosłych i dzieci z niepełnosprawnością. Tą formą pomocy objętych zostało 15 osób w tym 8 dzieci i 7 dorosłych. Gmina Warka będzie kontynuowała to działanie także w 2024 roku.

3. Poprawa jakości życia rodzin zagrożonych ubóstwem i innymi problemami społecznymi.

W 2023 roku w ramach realizacji Programu „Posiłek w szkole i w domu”, z pomocy w formie posiłku skorzystało 43 dzieci z 26 rodzin.

Gmina Warka nadal realizuje zadania z rządowego programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”. Karta Dużej Rodziny przysługuje rodzinom z co najmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Osoby niepełnosprawne otrzymują kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności.

W 2023r. złożono 188 wniosków o wydanie Karty Dużej Rodziny dla 407 osób.

Przy Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Warce działał Punkt Konsultacyjny świadczący porady psychologa i prawnika. W 2023r. z porad psychologa dla dorosłych skorzystało 58 rodzin (159 osób w rodzinach), prawnika – 34 rodziny (73 osób w rodzinach) oraz Punkt Poradnictwa świadczący konsultacje psychologiczne dla dzieci z rodzin dotkniętych i zagrożonych przemocą domową. Z poradnictwa psychologa skorzystało 14 dzieci. Każde spotkanie z dziećmi poprzedzone było konsultacją z ich rodzicami.

4. Zapewnienie równego i sprawiedliwego dostępu do socjalnej, oświatowej i kulturalnej infrastruktury Gminy.

Dzieci i młodzież z terenu gminy Warka korzystają również z zajęć pozalekcyjnych:

- *W świetlicy opiekuńczo – wychowawczej działającej w Centrum Sportu i Rekreacji w Warce w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.*

W świetlicy dla dzieci z rodzin borykających się z problemem alkoholowym organizowane są zajęcia plastyczne, sportowe, konkursy i wyjazdy, które mają za zadanie pobudzać świadomość społeczną uczestników oraz rozwijać różnorodne pasje. Dzieci w wieku 7-14 lat w godzinach od 15:30 – 18:30 mają możliwość odrobić lekcje pod okiem i pomocą wychowawców, doświadczonych pedagogów. Spożywają także posiłek regeneracyjny, przygotowany wspólnie z opiekunem. Codziennie odbywają się także warsztaty o tematyce terapeutycznej mające na celu ćwiczenie umiejętności trzeźwego życia i odreagowywania napięć emocjonalnych. W 2023r. z zajęć w świetlicy skorzystało 15 wychowanków.

- *W świetlicy opiekuńczo – wychowawczej działającej przy Zespole Szkolno - Przedszkolnym w Nowej Wsi.*

Zajęcia w świetlicy odbywają się 5 razy w tygodniu w godzinach porannych i popołudniowych. Podstawowym celem świetlicy jest profilaktyka środowiskowa polegająca na kształtowaniu pozytywnych postaw osobowych, rozwoju indywidualnych zainteresowań, stworzeniu optymalnych warunków do nauki i wypoczynku.

- *Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Warce.*

Celem Poradni jest udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym pomocy logopedycznej, pomocy w wyborze kształcenia i zawodu, a także udzielanie rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno - pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży. Swoim działaniem Poradnia udziela wsparcia wynikającego z jej kompetencji w zakresie:

1. diagnozowania poziomu rozwoju, potrzeb i możliwości oraz zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci i młodzieży,

2. wspomaganie dzieci i młodzieży zgodnie z ich potrzebami poprzez: zajęcia dla małych dzieci w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju, zajęcia edukacyjne i profilaktyczne dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym,

3. wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny,

4. wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Warce od 1 grudnia 2017 r. realizuje w powiecie grójeckim zadania wiodącego ośrodka koordynacyjno – rehabilitacyjno – opiekuńczego w ramach programu kompleksowego wspierania rodzin „**Za Życiem**”. Udziela rodzicom specjalistycznej informacji dotyczącej problemów rozwojowych dziecka, wskazuje właściwe dla dziecka i jego rodziny formy kompleksowej, specjalistycznej pomocy, w szczególności rehabilitacyjnej, terapeutycznej, fizjoterapeutycznej, psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej, wskazuje jednostki udzielające specjalistycznej pomocy dzieciom, organizuje wczesne wspomaganie rozwoju dziecka, koordynuje korzystanie z usług specjalistów dostępnych na obszarze powiatu.

- **W Gminie Warka** funkcjonuje 7 szkół podstawowych, 8 przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przy szkołach. Każda z nich prowadzi liczne zajęcia w celu wyrównania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży: rewalidacyjne dla dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, dydaktyczno–wyrównawcze, korekcyjno – kompensacyjne, socjoterapeutyczne oraz z zakresu terapii pedagogicznej, a także organizuje warsztaty z zakresu zdrowego stylu życia i profilaktyki.
- Dzieci i młodzież z terenu Gminy Warka rok rocznie korzystają z szerokiej oferty działających w Warce instytucji kultury: **Gminnej Jednostki Kultury „Dworek na Długiej”**, **Miejsko – Gminnej Biblioteki Publicznej**, **Muzeum im. Kazimierza Pułaskiego**, które organizują liczne warsztaty edukacyjno- profilaktyczne i artystyczne, wycieczki plenerowe, wyjazdy do kina, otwarte wykłady popularno – naukowe dla całych rodzin, warsztaty teatralne dla rodziców z dziećmi, zabawy z historią, zabawy rekreacyjno – sportowe oraz tańce.
- W 2023 r. troje dzieci z terenu Gminy we współpracy z PCPR w Grójcu, wyjechały na obóz wypoczynkowy do Sztutowa, woj. Pomorskie. Organizatorem obozu dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych skutkami alkoholizmu pn. „Pogodne lato” był Hufiec

ZHP Grójec. Udział w obozie wypoczynkowym był nieodpłatny, finansowany ze środków Zarządu Województwa Mazowieckiego.

Finansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej lub innej placówce

W 2023r. Gmina Warka poniosła odpłatność za 34 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. W tym:

- 1) w rodzinnej pieczy zastępczej, czyli:
  - w 13 rodzinach spokrewnionych - 18 dzieci,
  - w rodzinnym domu dziecka - 3 dzieci,
  - w 2 rodzinach niezawodowych - 2 dzieci,
  - w 1 rodzinie zawodowej – 1 dziecko

Wysokość wydatków poniesionych przez Gminę – 137 360,91 zł

- 2) w instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywało - 10 dzieci z 7 rodzin

Wysokość wydatków poniesionych przez Gminę – 282 172,51 zł

Zgodnie z art. 191 ust 9 ustawy, w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, ponosi odpłatność za jego pobyt w pierwszym roku 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, w drugim roku pobytu 30%, w trzecim i następnych 50%. Zadanie to w całości finansowane jest ze środków własnych gminy.

Potrzeby związane z realizacją zadań wspierania rodziny w roku 2024

1. Zintegrowane współdziałanie instytucji działających na rzecz rodziny, głównie Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Prokuratury, Sądu Rodzinnego i Opiekuńczego, szkół, przedszkola, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, kuratorów sądowych, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, gdyż problemy występujące w rodzinie często są złożone, wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań i wspólnych działań.
2. Potrzeba kontynuacji realizowanych dotychczas działań na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w formie wsparcia asystenta rodziny, a także umożliwienie kobietom w ciąży, ich rodzinom oraz rodzinom z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o zdiagnozowanym ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, skorzystanie ze wsparcia asystenta rodziny.
3. Kontynuacja działań wynikających z „Programu za życiem”, związanych z rozwijaniem sektora wsparcia dla osób i dzieci z niepełnosprawnością oraz ich rodzin poprzez udział Gminy w programach i projektach dla nich dedykowanych.
4. Udział pracowników socjalnych i asystenta rodziny w szkoleniach w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych.
5. Zabezpieczenie finansowe na realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny z budżetu Gminy oraz z pozyskiwanie funduszy zewnętrznych.